Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directie Financieel Economische Zaken

Auteur
[redacted]

TER BESLISSING
Datum
19 oktober 2022

Kenmerk
FEZ / 22523664

BHM 22525201

Bijlage(n)
2

nota

Kamerbrief kostendekkend maken retributies

Parafenroute

[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	

Aanleiding

De NVWA brengt activiteiten zoals inspecties en keuringen in rekening bij bedrijven. In het coalitieakkoord is opgenomen dat het tariefgebouw (wijze van verrekenen met bedrijfsleven) wordt hervormd, en de tarieven kostendekkend worden. In het Commissiedebat van 28 juni 2022 is toegezegd dat, mede namens de Minister van VWS, de Kamer wordt geïnformeerd over het voorgenomen besluit tot vaststellen van de tarieven per 1 januari 2023. Om de Kamer voldoende gelegenheid te geven hierop te reageren is het wenselijk dat de Kamer hierover op korte termijn wordt geïnformeerd. Wanneer de vastgestelde later dan 24 november a.s. ter publicatie bij de Staatscourant worden aangeboden loopt u het risico dat de publicatie niet plaatsvindt voor 1 januari 2023.

Geadviseerd besluit

U kunt de Kamerbrief ondertekenen. (Minister VWS is akkoord met de brief).

Kernpunten

Proces

- In het Commissiedebat NVWA van 28 juni 2022 is een Tweeminutendebat (TMD) aangekondigd. Dit TMD is nog niet ingepland en de Begrotingsbehandeling LNV is pas begin december gepland. Met een Kamerbrief geeft u tevens invulling aan de toezegging van uw ambtsvoorganger om tijdig de Kamer te informeren voordat u tot een definitief besluit ten aanzien van het vaststellen van de tarieven overgaat. Dit borgt, dat na een eventueel debat over de tarieven 2023 de publicatie tijdig in gang kan worden gezet.
- De Minister van Financiën moet akkoord geven op de Kamerbrief voordat deze wordt verzonden. De IRF heeft de Kamerbrief met een positief ambtelijk advies bij Minister Kaag aangeboden. IRF verwacht reactie op 7 november.

Invoering nieuw kostprijsmodel (fundament voor nieuwe toekomstige verrekenstelsel):

- Het nieuwe model biedt voordelen vanwege de hogere mate van kosteninzicht (wens van het bedrijfsleven) en differentiatie (afspraak uit het coalitieakkoord).
- Het nieuwe kostprijsmodel is een belangrijke basis om hierna stappen te kunnen zetten richting een alternatief verrekenstelsel zoals afgesproken in het coalitieakkoord.
- Het nieuwe kostprijsmodel leidde aanvankelijk tot een aantal onwenselijke effecten voor het bedrijfsleven (verschuiving van een aantal kosten doorwerkend in de tarieven). Inmiddels zijn deze voor een belangrijk deel opgelost. Feit blijft dat het nieuwe kostprijsmodel vanwege de meer verfijnde kostentoedeling voor sommige bedrijven/sectoren tot nadelen en bij andere tot voordelen leidt. Het totaal aan kosten verandert overigens niet door de invoering van een nieuw kostprijsmodel.
- Invoering van een nieuw kostprijsmodel vereist zorgvuldigheid en daarmee voldoende voorbereidingstijd. Daarom zijn bij de NVWA de voorbereidingen op de komst van het nieuwe kostprijsmodel per 1 januari in volle gang. Terugkeren naar het oude model leidt tot operationele, financiële en juridische risico's, en is daarmee slecht uitvoerbaar.
- Het niet-invoeren van het nieuwe kostprijsmodel vertraagt het werken aan verdere verbeteringen van het retributiestelsel. Consequentie hiervan kan zijn dat de coalitie afspraak om tot een nieuw verrekenstelsel in te voeren ook naar achteren schuift (wordt dan nà 2025).

Kostendekkend maken van tarieven

- In het coalitieakkoord staat dat de tarieven kostendekkend moeten worden. De huidige tarieven zijn niet kostendekkend. LNV financiert het tekort dat bij de NVWA hierdoor ontstaat. Voor deze "demping" heeft LNV onvoldoende structurele middelen.
- Uitstel tot afbouw van de demping leidt tot een steeds groter wordend gat in de financiering.
- Het voornemen voor de tarieven 2023 dat in de Kamerbrief staat kan gedekt worden met (incidentele) middelen op de LNV begroting 2023 en leidt in 2023 dus niet tot een tekort.
- Het Wageningen Economic Research (WEcR) heeft de impact van de kostendekkende tarieven voor 2023 voor de verschillende sectoren onderzocht. WEcR ziet over het geheel genomen geen onaanvaardbare effecten.
- Uit rapport WEcR blijkt dat kostendekkende tarieven voor kleine slachthuizen en zelfslachtende slagers[1] niet proportioneel is. Met het voornemen dat in de Kamerbrief staat houdt u hiermee rekening.

[1] Waar minder dan 1000 grootvee-eenheden per jaar geslacht worden

- In de aan het bedrijfsleven geconsulteerde tarieven is uitgegaan van het volledig doorrekenen van de kosten voor 'reistijd is werktijd' (RT=WT). Het bedrijfsleven beargumenteert dat deze onevenredige doorrekening van kosten, veroorzaakt door de CAO van het Rijk, niet het probleem van het bedrijfsleven mag worden. Met het voornemen dat in de Kamerbrief staat komt u het bedrijfsleven hierin tegemoet. (LNV en NVWA onderzoeken overigens nog welke opties er zijn om de kosten van RT=WT bij de NVWA te verlagen).
- De NVWA brengt de kosten van een aantal activiteiten nu in het geheel niet in rekening worden gebracht terwijl dit volgens de Europese Controleverordening OCR wel mag en in sommige gevallen zelfs moet. Met het voorgenomen besluit in de Kamerbrief brengt u meer van deze kosten vanaf 2023 in rekening en handelt u in lijn met OCR en Kabinetsbeleid.
- Het grootste bedrag binnen de huidige demping betreft de generieke demping van €18 mln. Het betreft kosten die de afgelopen jaren niet zijn doorberekend omdat de reële kostenstijgingen jaarlijks werden afgetopt op een index.

Overige alternatieven

- Volledig kostendekkend maken van de tarieven 2023 (dit was het oorspronkelijke voornemen uit de Kamerbrief van juni) staat haaks op de oproep vanuit het bedrijfsleven om in 2023 alleen te indexeren. Het bedrijfsleven vraagt dit met name vanwege de huidige economische onzekerheden en tegenslagen.
- Alleen indexeren en daarmee het kostendekkend maken naar latere jaren schuiven heeft als consequentie dat de demping op de tarieven in 2023 hoger zal zijn dan in 2022. Dit terwijl de coalitieafspraak is dat de overheid minder gaat dempen en de tarieven kostendekkend worden. Daarnaast handelt u dan voor verschillende onderdelen niet in lijn met Europese regelgeving omdat u sommige kosten niet doorberekent terwijl dat wel moet. Tot slot is onze inschatting dat wanneer u voor 2023 geen stap zet om de tarieven meer kostendekkend te maken de kans klein wordt dat u voor het einde van deze kabinetsperiode tot kostendekkende tarieven komt. LNV heeft hiervoor geen structurele financiële dekking.

Politiek krachtenveld (Commissiedebat NVWA van 28 juni 2022)

- CDA heeft zorgen over de effecten op de internationale concurrentiepositie.
- SGP is kritisch over het doorrekenen van meer kosten aan het bedrijfsleven. Steunt de wens van het bedrijfsleven om de kostendekkende tarieven uit te stellen. Vraagt aandacht voor de doorrekening van extra kosten aan het bedrijfsleven door het onderbrengen van de KDS taken bij de NVWA.
- VVD steunt de beweging naar kostendekkende tarieven. Maar wil zuur (kostendekkende tarieven) in de tijd gelijk invoeren met zoet (tarievenhervorming inclusief belonen van goed gedrag).
- D66 heeft belonen van goed gedrag benoemd. Is bereid de VVD te steunen in de lijn dat zoet en zuur bij elkaar moeten komen.
- BBB wil per 2023 alleen indexatie van de tarieven. Verwijst ook de wensen van het bedrijfsleven t.a.v. het verhogen van kostenefficiency bij de NVWA.

Tegemoetkoming aan zorgen Kamer:

- Het nieuwe kostprijsmodel is een onderdeel (meer differentiatie) èn basis voor het 'zoet' (het nieuwe verrekenstelsel dat ook belonen van goed gedrag moet gaan faciliteren).
- Door het kostendekkend maken van de tarieven te temporiseren komt u tegemoet aan de kritische houding van de Kamer op het oorspronkelijke voorstel (Per 2023 alle tarieven kostendekkend). Ook gezien de verslechterde economische tijd is temporisering gepast.
- Inhuizing KDS: LNV/NVWA gaat door met voorbereidingen inhuizing KDS. Medewerkers hebben recht op zekerheid en inhuizing leidt tot verbetering werking stelsel. Stevige inzet op beperking lastenverzwaring bedrijfsleven, maar valt niet uit te sluiten. Transitiekosten conform toezegging voor rekening overheid.